



ZonMw-congres

# Goed Gebruik Geneesmiddelen 2018

Door de keten heen

19 april 2018  
Beurs van Berlage,  
Amsterdam

Dagvoorzitter:  
Inge Diepman

# Congres Goed Gebruik Geneesmiddelen 2018

Op donderdag 19 april 2018 organiseert ZonMw het zesde jaarlijkse congres Goed Gebruik Geneesmiddelen: Door de keten heen.

Dit zesde GGG-congres staat in het teken van de actualiteit rondom gepast gebruik geneesmiddelen. Met ditmaal de focus op het kijken door de gehele keten heen waar het gebied van geneesmiddelen mee te maken heeft. Met als doel het optimaliseren van geneesmiddelengebruik voor de patiënt. We kijken vanuit verschillende perspectieven naar waar kansen op samenwerking liggen, naar mogelijkheden voor geïntegreerde aanpak en naar het stimuleren van ontwikkelingen.

Steeds meer resultaten van projecten die het GGG-programma heeft gefinancierd worden opgeleverd en vinden hun weg naar de praktijk. Tijdens dit congres kunt u kennis opdoen over deze uitkomsten. Daarnaast horen we de visie en rol van de EMA op het goed gebruiken van geneesmiddelen. Ook is er een bijzondere Pareluitreiking inclusief twee presentaties over deze Parelprojecten en staat 's middags personalised medicines centraal in het plenaire gedeelte.

Het programma is gevarieerd en belicht zoals altijd de resultaten van GGG-projecten en andere innovatieve onderzoeksprojecten. Daarnaast komen ter inspiratie en navolging mooie voorbeelden aan bod van nieuwe initiatieven en ontwikkelingen uit de dagelijkse praktijk.

Kom naar het GGG-congres 2018, ontmoet collega's uit het brede veld van geneesmiddelen en wissel kennis met elkaar uit.

*Het GGG-team*



# Programma

## Goed Gebruik Geneesmiddelen 2018



Programma

Sprekers Plenair

Subsessieronde 1

Subsessieronde 2



Algemene informatie

Deelname

Accreditatie

Locatie

[Inschrijven](#)

Dagvoorzitter

Vragen & informatie

# Programma

De dag start plenair met een presentatie vanuit het Europees Medicijn Agentschap (EMA), dat zich begin 2019 in Amsterdam vestigt. Hierbij staat centraal hoe de EMA aankijkt tegen haar rol in de juiste toepassing van geneesmiddelen; hoe ziet de EMA de toenemende samenhang tussen registratie en vergoeding. En welke impact heeft de verhuizing van de EMA naar Nederland voor het veld en de EMA zelf? Hierna vindt een Pareluitreiking plaats inclusief twee presentaties die laten zien waarom deze Parel zo verdiend is. Aansluitend volgt de eerste ronde van de subsessies (sessie 1 t/m 5).

Tijdens de lunch is er uitgebreid de tijd om na te praten over de ochtend, te netwerken en bekenden te ontmoeten.

In de middag starten we weer plenair. Hierbij gaan verschillende sprekers in op het zoveel mogelijk geïndividualiseerd inzetten van geneesmiddelen oftewel; hoe staat het met de ontwikkelingen rondom Personalised Medicine.

Hierna volgt de tweede ronde met subsessies (sessie 6 t/m 10). En natuurlijk wordt de congresdag afgesloten met een netwerkborrel.

9.30 – 10.00	Ontvangst en inloop
10.00 – 10.10	Welkom door dagvoorzitter Inge Diepman
10.10 – 10.35	<b>De EMA en haar rol in goed gebruik geneesmiddelen</b> <i>Dr. Noël Wathion, adjunct-directeur Europees Medicijn Agentschap (EMA)</i>
10.35 – 11.10	<b>Pareluitreiking inclusief 2 presentaties</b>
11.20 – 12.40	<b>Ronde 1 subsessies 1 t/m 5</b>
12.40 – 14.00	Netwerklunch
14.00 – 15.00	<b>Hoe staat het met de ontwikkelingen rondom Personalised Medicine</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Prof. dr. D. de Zeeuw, hoogleraar Klinische Farmacie en Farmacologie, UMC Groningen</li> <li>• Prof. dr. P.J. Sterk, hoogleraar Pathofysiologie en fenotypering van astma en COPD, AMC</li> </ul>
15.10 – 16.30	<b>Ronde 2 subsessies 6 t/m 10</b>
16.30 – 17.30	Netwerkborrel

## Programma

*Sprekers plenair*

*Subsessieronde 1*

*Subsessieronde 2*



# Sprekers plenair

## Ochtend



**Dr. Noël Wathion** is adjunct-directeur van het Europees Medicijn Agentschap (EMA). Het Geneesmiddelenbureau is belast met de goedkeuring van en het toezicht op geneesmiddelen in de EU. Bedrijven kunnen bij het bureau terecht voor een universele vergunning, op basis waarvan ze een geneesmiddel in de hele EU in de handel mogen brengen. Die vergunning wordt afgegeven door de Europese Commissie. De meeste echt innovatieve geneesmiddelen die in Europa op de markt worden gebracht, worden via de gecentraliseerde goedkeuringsprocedure van de EMA goedgekeurd.

## Middag



**Prof. dr. Dick de Zeeuw** is hoogleraar Klinische Farmacie en Farmacologie bij het UMC Groningen en directeur van GUIDE, het Groningse onderzoeksinstituut op het gebied van chronische ziekten en geneesmiddelen. Onder zijn leiding zijn grote internationale studies gestart om te onderzoeken welke effecten (nieuwe) geneesmiddelen hebben, onder andere op albuminurie en de nierfunctie. Onderzoeken die hebben geleid tot de ontwikkeling van nieuwe geneesmiddelen en vernieuwende diagnostiek voor een betere individuele behandeling van diabetespatiënten.



**Prof. dr. Peter Sterk** is hoogleraar Pathofysiologie en fenotypering van astma en COPD aan de Faculteit der Geneeskunde (AMC-UvA) van de Universiteit van Amsterdam (UvA). Hij houdt zich bezig met translationele onderzoeksprojecten bij chronische luchtwegaandoeningen en heeft een groot aantal onderzoeken en publicaties hierover op zijn naam staan die wezenlijk hebben bijgedragen aan het optimaliseren van de behandeling van COPD en astma.

*Programma*

**Sprekers plenair**

*Subsessieronde 1*

*Subsessieronde 2*



# Subsessieronde 1

11.20 - 12.40 uur (5 sessies)

## 1. Doen of laten, wie onderzoekt weet het

GGG streeft naar optimalisatie van de inzet van farmacotherapie. Dat kan ook betekenen dat het niet toedienen van medicatie de beste keuze is. In verschillende onderzoeken is het nut en het effect van het wel of niet toedienen van medicijnen onderzocht. In deze sessie worden van verschillende projecten op divers medisch gebied de mooie en soms verrassende bevindingen en uitkomsten besproken. Daarnaast wordt ingegaan op de uitdagingen die komen kijken bij het de-implementeren van een interventie.

### Sessievoorzitter

Nader in te vullen

### Sprekers

#### Dr. M. van den Boogaard, Radboudumc

Prevention of ICU delirium and delirium-related outcome with haloperidol; a multicentre randomized controlled trial ▶

#### Drs. F.R.K. Sanders, AMC

Antibiotic prophylaxis to prevent wound infections following implant removal after foot, ankle and lower leg fractures ▶

#### Drs. M.L. Ridderikhof, AMC

Paracetamol or NSAIDs in acute musculoskeletal syndromes The PanAm Study ▶

#### Dr. C. de Jong, UMC Groningen

Onnodig gebruik van inhalatiecorticosteroiden (ICS) bij COPD ▶

*Programma*

*Sprekers plenair*

**Subsessieronde 1**

*Subsessieronde 2*



## 2. Registreren van zorggegevens, een last of een lust?

De oncologische zorg loopt voorop in het ontwikkelen en benutten van registraties om de kwaliteit van zorg te optimaliseren. Niet iedereen is echter overtuigd van de meerwaarde van registreren, juist omdat het veel tijd en geld kost. In deze sessie presenteren IKNL, DICA en NIVEL zorgregistraties welke bijdrage registraties kunnen hebben voor gepast gebruik van geneesmiddelen door de keten heen. De betekenis van transparantie voor zowel de patiënt als de zorgverlener komt daarbij aan bod. Ook wordt een verbinding gemaakt met het gebruik van registraties voor grote studies zoals de SONIA trial gericht op gepast gebruik van palbociclib bij borstkanker.

### Sessievoorzitter

**Dr. M. Koopman, UMC Utrecht**

### Sprekers

**Dr. ir. L. van Dijk, NIVEL en Prof. dr. S. Siesling, IKNL**

Registry of cancer patients to monitor the impact of (pharmaco)therapy on health problems presented in primary care ▶

**Prof. dr. ir. J.J.M. van der Hoeven, Radboudumc**

Implementatie medicamenteuze behandeling van gemetastaseerd melanoom in Nederland ▶

**Dr. G.S. Sonke, NKI**

Endocrine therapy plus CDK 4/6 inhibition in first or second line for hormone receptor positive advanced breast cancer ▶

*Programma*

*Sprekers plenair ochtend*

*Sprekers plenair middag*

**Subsessieronde 1**

*Subsessieronde 2*



### 3. Farmacotherapie onderwijs, leuker kunnen we het zeker maken

Het opleiden van medisch specialisten of onderzoekers vindt op diverse plekken en verschillende momenten plaats. Het belang ervan ziet iedereen in. Maar wat wordt er bereikt? Welke nieuwe vormen van onderwijs/bijwerking zijn er? Komt er een landelijke eindtoets farmacotherapie in de geneeskunde opleiding? In deze sessie wordt ook een e-learning module gepresenteerd met gebundelde resultaten van GGG-projecten op het gebied van kinderfarmacologie.

#### Sessievoorzitter

Prof. dr. A. de Boer, CBG

#### Sprekers

Dr. M.J.H. Kenter, Paul Janssen Future Lab

Prof. dr. C. Kramers, Radboudumc

Dr. T.W. de Vries, Praktische Pediatrie / MMC Veldhoven

Dr. L. van Onzenoort-Bokken, Praktische Pediatrie / MC Leeuwarden

*Programma*

*Sprekers plenair ochtend*

*Sprekers plenair middag*

**Subsessieronde 1**

*Subsessieronde 2*





## 4. Do's and don'ts in therapeutic drug monitoring

Therapeutic drug monitoring (TDM) is een methode om een medicamenteuze therapie op de individuele patiënt af te stemmen. Voor bepaalde geneesmiddelen is dit cruciaal, voor andere middelen heeft het niet de verwachte meerwaarde. In deze sessie komen de voors en tegens aan bod aan de hand van projecten op het gebied van transplantatiegeneeskunde, infectieziekten en hemofilie.

### Sessievoorzitter

**Prof. dr. A.F.A.M. Schobben**

### Sprekers

**Dr. M.H. Cnossen, Erasmus MC**

OPTI-CLOT: Peri-Operative Pharmacokinetic-guided dosing of CLOTting factor in Hemophilia ▶

**Prof. dr. D.J. Touw, UMC Groningen**

Implementatie van therapeutic drug monitoring middels dried blood spots in de dagelijkse praktijk ▶

**Prof. dr. J.G.W. Kosterink, UMC Groningen**

Pharmacologic optimization of voriconazole – a prospective clustered group-randomized cross-over trial of therapeutic drug monitoring ▶

*Programma*

*Sprekers plenair ochtend*

*Sprekers plenair middag*

**Subsessieronde 1**

*Subsessieronde 2*



## 5. Focus op nierveilig medicijngebruik

Als je nieren niet goed werken, hopen bepaalde medicijnen op in het lichaam. Soms is dan aanpassing van de medicatie nodig. Maar dat gebeurt te weinig. Het gevolg: onnodig hoge risico's op bijwerkingen, (verergering van) nierschade en ziekenhuisopnames. GGG en de Nierstichting geven gezamenlijk invulling aan deze sessie; projecten met de focus op nierveilig medicijngebruik worden gepresenteerd en bediscussieerd, en benaderd vanuit zowel het perspectief van de zorgverlener als van de patiënt.

### Sessievoorzitter

**Dr. E.C.G. van Geffen, Nierstichting**

### Sprekers

**B.M. Wensveen en M. Kranenburg, KNMP**

Optimaliseren van goed gebruik van geneesmiddelen door dialysepatiënten: het ontwikkelen en implementeren van doseringsadviezen én een patiëntbegeleidingsprogramma



**Prof. dr. P. Denig, UMC Groningen**

Quality assessment of pharmacotherapy in patients with chronic kidney disease



**E. Koster, UU**

Beschikbaarheid van nierfunctiewaarden in de apotheek

**I. Groenenberg, Nierstichting**

Discussie over verbetering (nier)veilig medicijngebruik

*Programma*

*Sprekers plenair ochtend*

*Sprekers plenair middag*

**Subsessieronde 1**

*Subsessieronde 2*



## Subsessieronde 2

15.10 - 16.30 uur (5 subsessies)

### 6. Optimale behandeling van Diabetes

Geneesmiddelen spelen een centrale rol in de behandeling van patiënten met diabetes. In deze sessie worden projecten besproken die zich richten op de diabeteszorg in de eerstelijns. De onderwerpen betreffen samenwerking en communicatie tussen apothekers, huisartsen en praktijkverpleegkundigen en een programma voor verbetering van zelfzorg van aan de Ramadan deelnemende diabetespatiënten. Ook komt het ontwikkelen en testen van indicatoren voor de behandelkwaliteit bij mensen met diabetes aan de orde.

#### Sessievoorzitter

**Prof. dr. W.J.J. Assendelft, Radboudumc**

#### Sprekers

**Dr. M.C. Adriaanse en dr. J.G. Hugtenburg, VUmc**

Praktijkverbetering diabetesmedicatiezorg door optimalisatie samenwerking huisarts- en apotheekmedewerkers: ontwikkeling van een draaiboek ▶

**Dr. P.J.M. Elders, VUmc**

Diabetes en Ramadan: een educatie- en medicatiebegeleidingsprogramma ter verbetering van de (zelf-) zorg van aan de Ramadan deelnemende personen met Type 2 Diabetes Mellitus van Marokkaanse of Turkse afkomst ▶

**Dr. H.F. Kwint, Apotheek Stevenshof**

Het combiconsult van huisarts, praktijkverpleegkundige en openbaar apotheker voor patiënten met diabetes, CVRM en COPD ▶

**Prof. dr. P. Denig, UMC Groningen**

Quality of prescribing: patient specific indicators that predict better outcomes in diabetes patients ▶

*Programma*

*Sprekers plenair ochtend*

*Sprekers plenair middag*

*Subsessieronde 1*

**Subsessieronde 2**



## 7. Zorgevaluaties, wat levert het op?

Van ongeveer de helft van alle medische behandelingen staat niet of onvoldoende vast of ze ook echt zinnig zijn voor patiënten. Door onderzoek wordt achterhaald welke behandelingen en welke vormen van diagnostiek wel, niet, of beter werken. Tijdens deze sessie worden resultaten gepresenteerd van onderzoek waarbij bestaande behandelingen (geneesmiddelen en chirurgie) met elkaar zijn vergeleken op (kosten)effectiviteit.

### Sessievoorzitter

**Dr. R.J.B. Hemler, FMS adviesgroep Zorgevaluatie**

### Sprekers

**Dr. M.H. Mochtar, AMC**

Superovulation in Intra uterine insemination:  
FSH or Clomifene citrate? ▶

**Dr. C.J. Buskens, AMC**

Multimodal treatment of perianal fistulas in patients with  
Crohn's disease: a multicenter randomised controlled trial ▶

Een derde spreker volgt nog.

*Programma*

*Sprekers plenair  
ochtend*

*Sprekers plenair  
middag*

*Subsessieronde 1*

**Subsessieronde 2**



## 8. Personalised Medicine: verantwoord gebruik van ons DNA

Diagnose is traditioneel gebaseerd op fenotypering, maar zal in toenemende mate gebaseerd zijn op DNA, RNA of eiwit moleculen. Het GGG deelprogramma Personalised Medicine heeft onder andere als doel NGS doelmatig te implementeren in de Nederlandse gezondheidszorg. Naast het evalueren van waarde voor specifieke patiëntpopulaties worden werkwijzers ontwikkeld voor het aantonen van (meer)waarde van voorspellende tests en voor het geschikt maken voor hergebruik van NGS-data. Om deze data effectief in te zetten in de zorg, is het essentieel dat zowel onderzoekers als zorgprofessionals worden opgeleid in het omgaan met deze data en het interpreteren ervan. Ook worden normatieve kaders ontwikkeld en is er een vraagbaak voor onderzoekers voor ethische, juridische en maatschappelijke issues (ELSI). Tijdens deze sessie gaan we hierover in gesprek met het publiek.

### Sessievoorzitter

**Drs. K. Dolsma, Erfocentrum**

### Sprekers

**Dr. ir. M.K. Schmidt en dr. S. Rebers PhD, NKI**

Personalized medicine: servicedesk ethiek en recht



**Prof. dr. N.M. Wulffraat en dr. J.F. Swart, UMC Utrecht**

UCAN CAN-DU: Canada Netherlands Personalized Medicine Network in Childhood Arthritis and Rheumatic Disease



**Dr. ir. S. Scholtens, UMC Groningen**

**Dr. G.W.J. Frederix, UMC Utrecht**

*Programma*

*Sprekers plenair  
ochtend*

*Sprekers plenair  
middag*

*Subsessieronde 1*

**Subsessieronde 2**



## 9. Rediscovery van bestaande geneesmiddelen; samen op weg naar een stevige impuls

Vanuit het GGG-programma wordt al enige jaren aandacht gegeven aan drug rediscovery; het herontdekken van bestaande geneesmiddelen voor nieuwe indicaties. Inmiddels heeft het programma een speciale subsidiemogelijkheid voor dergelijke projecten en worden ketenpartners betrokken om doorontwikkeling naar de praktijk te stimuleren. Hierdoor raken steeds meer partijen betrokken. In deze interactieve sessie horen we het perspectief vanuit de registratieautoriteit (CBG-MEB), Zorginstituut Nederland over vergoedingen, een update van ontwikkelingen op dit gebied in Europa én het perspectief van een Nederlands producerend farmaceutisch bedrijf. Wat kunnen we samen doen om rediscovery de stimulans te geven die het verdient?

### Sessievoorzitter

Drs. M.L.A. Favié, Bogin

### Sprekers

Drs. H. Waals, Tiofarma

Prof. dr. A. de Boer, CBG

Dr. L. Meheus, Antikankerfonds België

*Programma*

*Sprekers plenair  
ochtend*

*Sprekers plenair  
middag*

*Subsessieronde 1*

**Subsessieronde 2**



## 10. Therapietrouw: hoe inbedden in de keten?

De WHO becijferde dat effectieve therapietrouwbevordering een veel groter effect zal hebben op de volksgezondheid dan verdergaande verbeteringen van medische behandelingen. Onderzoek en implementatie bieden kansen om hier een slag te maken. Dat vraagt om een geïntegreerde aanpak door de keten heen waarin de patiënt centraal staat. En waar rekening wordt gehouden met de regionale organisatie van zorg. In deze inspiratiesessie worden initiatieven gepresenteerd die hier stappen in (willen) maken en waar mogelijkheden voor verdere samenwerking worden verkend. Onder andere met presentaties vanuit het Metaplan Therapietrouw Inhalatiemedicatie en onderzoek naar de transmurale samenwerking bij ziekenhuisontslag. En een duopresentatie met eerst aandacht voor belangrijke criteria voor goede zorg bij medicijngebruik volgens patiënten en vervolgens informatie over een initiatief om op [www.therapietrouwmonitor.nl](http://www.therapietrouwmonitor.nl) te komen tot een toegankelijk overzicht van succesvolle interventies.

### Sessievoorzitter

**Drs. G.J. Klein Nulent, KNMP**

### Sprekers

**Dr. F. Karapinar, OLVG**

Transmurale samenwerking bij ziekenhuisontslag om de continuïteit van zorg te optimaliseren voor de patiënt



**Drs. E.P. Rolink, LAN**

Metaplan Therapietrouw Inhalatiemedicatie

**Ir. J. Benedictus, Patiëntenfederatie Nederland**

**Dr. M. Vervloet, NIVEL**

*Programma*

*Sprekers plenair  
ochtend*

*Sprekers plenair  
middag*

*Subsessieronde 1*

**Subsessieronde 2**



# Algemene informatie

## Deelname

Deelname aan het congres is kosteloos. Wel dient u zich vooraf in te schrijven. Via het online aanmeldformulier kunt u zich aanmelden voor het congres. Op dit formulier geeft u aan welke sessies u wilt bijwonen. Aanmelden kan tot donderdag 12 april 2018, 9.00 uur. Let op: Wanneer u zonder opgaaf van reden niet op het congres verschijnt, kunnen wij u een bedrag van €50,- in rekening brengen voor de gemaakte kosten.

## Accreditatie

Accreditatie wordt aangevraagd voor huisartsen, medisch specialisten, openbare apothekers, ziekenhuisapothekers, verpleegkundigen en verzorgenden (incl. deskundigheidsgebied research), farmaceutisch geneeskundigen, hart- en vaatverpleegkundigen en verpleegkundig specialisten (intensieve, acute, chronische en preventieve zorg bij somatische aandoeningen, geestelijke gezondheidszorg) apothekersassistenten en farmaceutisch consulenten.

## Locatie

De ontvangst van het congres vindt plaats in de Graanbeurszaal in de Beurs van Berlage, Damrak 243, 1012 ZJ Amsterdam.

### Routebeschrijving





# Algemene informatie

## Inschrijven

Via het online inschrijvingsformulier kunt u zich aanmelden voor het congres. Op dit formulier geeft u aan welke sessies u in de ochtend en/of middag wilt bijwonen.

[Inschrijfformulier](#)

Aanmelden kan tot donderdag 12 april 2018, 9.00 uur.

Let op:

- U ontvangt een automatische bevestiging nadat u zich heeft aangemeld.
- Wanneer u zonder opgaaf van reden niet op het congres verschijnt, kunnen wij u een bedrag van €50,- in rekening brengen voor de gemaakte kosten.

## Dagvoorzitter Inge Diepman

Net als de voorgaande congresbijeenkomsten vervult Inge Diepman de rol van dagvoorzitter. Met haar brede kennis over zorg en de ontwikkelingen op dit gebied en haar inmiddels opgebouwde kennis van het programma Goed Gebruik Geneesmiddelen zal zij bijdragen aan een geslaagde congresdag.



## Vragen & informatie

Heeft u inhoudelijke vragen over de dag zelf, dan kunt u terecht bij de communicatiemedewerker van het programma Goed Gebruik Geneesmiddelen:

- [geneesmiddelen@zonmw.nl](mailto:geneesmiddelen@zonmw.nl)
- Mariëtte van Wijk, 070 349 53 00

Heeft u een praktische vraag, bijvoorbeeld over aan- of afmelding of bereikbaarheid? Stelt u deze dan aan:

- [geneesmiddelen@odetteorganiseert.nl](mailto:geneesmiddelen@odetteorganiseert.nl)
- Odette Organiseert, 06 250 652 98

